

Kunnskapsdepartementet
Postboks 8119 Dep,
0032 Oslo

Skibotn 19. desember 2021

Hørings svar

Forslag til ny opplæringslov og endringer i friskolelova

Vårt hørings svar er todelt. Først en fra styret, så en uttalelse (resolusjon) fra vårt landsmøte.

Del 1

Kvensk Finsk Riksforbund (KFR) er opptatt av at det også for den kvenskfinnske befolkning skal gis et tilbud om undervisning på morsmålet, og ikke bare i kvensk/finsk slik som i dag.

KFR viser til at Stortingets flertall i O nr 84 - 1984-85 anså det som ønskelig om den kvenske befolkning kunne få undervisning i og om mulig på sitt morsmål. Stortinget ba departementet legge fram en vurdering av dette spørsmålet. Jfr. Innst. O. nr. 84. side 5, 2 spalte 3, 4 og 5 ledd. Innstilling O. nr 84 legges ved.

Så langt vi kjenner til, er en slik vurdering ennå ikke lagt fram av departementet, og heller ikke ved denne gjennomgang av skoleloven, er det, så langt vi kan se, ikke gjort en vurdering av spørsmålet. Vi etterlyser denne vurderingen og lurer på hva som er grunnen til at denne ikke blir lagt fram og kanskje heller ikke gjort?

Dersom man ikke skal forholde seg til vedtak i Stortinget, hva skal man da forholde seg til?

For en minoritet er det viktig at det gis mulighet til opplæring på sitt morsmål. Det er kjent at uten rett til opplæring på sitt språk, vil minoritetskulturene over tid forsvinne.

Høringsnotatets omtale av Norges internasjonale forpliktelser, jfr side 242 i notatet, virker å være noe mangelfull.

CERD (Committee on the Elimination of Racial Discrimination) har i sin konklusjon (Advance unedited version) 14. Desember 2018 bedt Norge sikre at nasjonale minoriteter har rett til opplæring på sitt eget språk. Jfr punkt 25 og 26 i uttalelsen fra CERD. Dokumentet fra CERD legges ved. Jfr: "The Committee also recommends that the State party take other measures to ensure ERD/C/NOR/CO/23-24 7 that national minorities have the right to enjoy educational and cultural activities in their own languages"

Denne uttalelsen er gitt fra CERD etter at CERD fra Norsk Institusjon for Menneskerett hadde fått innspill om «Målrettet plan for kvensk»; og etter at KFR hadde gjort CERD oppmerksom på at Målrettet plan for kvensk kun omfatter opplæring i språket, ikke også på språket slik de internasjonale avtalene tilsier.

Hvorfor skal vi i Norge opprettholde en lovbestemmelse om at opplæringen skal begrenses til opplæring i språket, og ikke også på språket, når vi vet at loven er i strid med internasjonal politikk på området.

KFR vil si seg fornøyd med at Stortingets flertall i Innst. O.nr. 84. (1984 - 1985) har slått fast at retten til opplæring på et språk tar utgangspunkt i barnas morsmål. Dette innebærer at kvener/finner, i likhet med alle andre folk selv har rett til å definere sitt morsmål. For kvenfinner som har finsk som morsmål. Blir opplæringa på finsk.

Det er fortsatt barn som vokser opp i Norge med finsk som morsmål.

Del 2

Finsk språk i opplæringsloven for hele landet

Landsmøte til Kvensk Finsk Riksforbund krever at norske myndigheter gir et tilbud om finsk språkundervisning i kommuner over hele landet der minst en elev/tre elever ønsker det.

Norge har gjennom internasjonale overenskomster en plikt til å tilby den kvenskfinnske befolkningen finsk språk i grunnskolen. I et moderne samfunn med stor mobilitet er det nå på sin plass å utvide denne plikten til å gjelde hele landet. Om en familie midlertidig flytter til Stavanger for eksempel, så bør selvfølgelig retten til det finske språket på skolebenken opprettholdes. De som ønsker det skal kunne kommunisere med sin slekt og venner i Norden uansett om det er på skandinavisk eller finsk.

Norge er en foregangsnaasjon når det gjelder menneskerettigheter og blir et fullverdig medlem i klubben når den kvenskfinnske kulturen blir ivaretatt.

Norge skal også gjennom nordiske overenskomster tilby finsk språkundervisning. Dette må selvfølgelig gjelde hele landet. De skandinaviske språk; dansk, svensk og norsk, er så like at svenske barn som vokser opp i Norge gjennom norskundervisningen på skolen opprettholder sin språkkompetanse til å fungere både i Sverige og Norge (pluss Danmark). Det finske språket er derimot så vesentlig forskjellig fra de skandinaviske språkene at det må tilbys spesifikt.

Norden skal være en integrert region og blir det når det finske språket har like vilkår som de skandinaviske språkene.

Vi kan ikke se at det finske fremdeles representerer en fare for Norge. Det finske er ikke en fare for verken det samiske i Norge eller Finland. Det er på tide at norske myndigheter sørger for at det finske og kvenske gis like kulturelle, humane, og likeverdige muligheter som det samiske, norske og skandinaviske også i lovtekst.

Kvensk Finsk Riksforbund
Rune Bjerkli
- Generalsekretær -

Bjørnar Seppola
- Leder -

ADVANCE UNEDITED VERSION Distr.: General
14 December 2018

Original: English

Committee on the Elimination of Racial Discrimination**Concluding observations on the combined twenty third and twenty fourth periodic reports of Norway ***

1. The Committee considered the combined twenty-third and twenty-fourth periodic reports (CERD/C/NOR/23-24), submitted in one document, at its 2695th and 2696th meetings (CERD/C/SR.2695 and 2696), held on 5 and 6 December, 2018. At its 2705th meeting (CERD/C/SR.2705), held on 12 December 2018, it adopted the present concluding observations.

A. Introduction

2. The Committee welcomes the submission of the twenty-third and twenty-fourth periodic reports of the State party. The Committee expresses its appreciation for the frank and constructive dialogue with the State party's high level delegation. The Committee wishes to thank the delegation for the information provided during the consideration of the report.

B. Positive aspects

3. The Committee welcomes the State party's efforts to adopt its policies, programmes and administrative measures to ensure further the protection of human rights and implementation of the Convention, including:

- (a) The Constitutional amendment of 2014 to strengthen human rights protection;
- (b) The establishment in 2015 of a national human rights institution, which was accredited as A status by the Global Alliance of National Human Rights Institutions for compliance with the principles relating to the status of national institutions for the promotion and protection of human rights;
- (c) The adoption in 2015 of a Political Declaration against Hate Speech;
- (d) The adoption in 2016 of the Strategy against hate speech (2016-2020);
- (e) The adoption in 2016 of an action plan against anti-Semitism;
- (f) The adoption in June 2017 of the new Equality and Anti-Discrimination Act (2018) which also established an Equality and Anti-Discrimination Ombudsman and an anti-discrimination tribunal;

---

* Adopted by the Committee at its ninety-seventh session (26 November – 14 December 2018).

(g) The implementation of the Dembra initiative in lower- and upper secondary schools to develop skills to confront racism, anti-Semitism and undemocratic attitudes, and the provision of Dembra courses to teachers and school administrators in 2016.

4. The Committee also welcomes the participation of the vibrant and dynamic civil society organizations in the Committee's work, as well as the participation of the national human rights institution, the Equality and Anti-discrimination Ombud, and representatives of the Sami Parliament.

Concerns and recommendations

Statistics

5. While noting that statistics are provided on the Sami community by Statistics Norway, the Committee regrets the lack of statistics on the ethnic composition of the population, and the socio-economic indicators on the enjoyment of rights by persons belonging to various ethnic groups (art. 2).

6. Recalling its revised reporting guidelines (CERD/C/2007/1) and its general recommendation No.8 (1990) on self-identification, the Committee recommends that the State party provide statistics on the ethnic composition of its population and the socio-economic indicators on the enjoyment of social and economic rights by various ethnic groups, including through dialogue with ethnic minorities and through diversifying its data collection activities by using various indicators of ethnic diversity and by allowing respondents to report anonymously and to choose self identification, in order to provide an adequate empirical basis for monitoring the enjoyment of all the rights enshrined in the Convention.

Anti-discrimination legal framework

7. While noting that the Convention has been incorporated into Norwegian law according to section 5 of the Equality and Anti-Discrimination Act (2018), the Committee reiterates its previous concern that the Convention has not been incorporated into the Human Rights Act (1999) (CERD/C/NOR/CO/21-22, para 11-12), and is not treated on the same basis as other human rights conventions, which have been incorporated into the Human Rights Act. While welcoming the new Equality and Anti-Discrimination Act (2018) the Committee remains concerned that the term race is not included as a prohibited ground of discrimination, although this term is widely used by the public and in social media. The Committee is also concerned by the lack of inter-ministerial coordination to implement its recommendations.

8. The Committee recommends that the Convention be incorporated into Norway's Human Rights Act. The Committee recommends that the State party ensure that the Equality and Anti-Discrimination Act is in line with Article 1 of the Convention, and prohibits discrimination on all grounds, including on grounds of race. The Committee recommends that the State party ensure coordinated follow up among its ministries to ensure the full implementation of its recommendations.

Complaints of racial discrimination

9. The Committee welcomes the creation of the Anti-Discrimination Tribunal, however it regrets the lack of detailed information and statistics on types of cases brought before the tribunal and courts and their outcome, including information on amounts of compensation awarded in cases concerning discrimination in the labor market, and fines imposed.

10. The Committee recommends that the State party undertake public education campaigns on how to file complaints of racial discrimination to ensure access to judicial remedies. The Committee requests information in its next periodic report on complaints of racial discrimination brought before the Anti-Discrimination Tribunal and Courts, including statistics, on the number and types of complaints, and the number of prosecutions and convictions of perpetrators, disaggregated by age, gender, ethnic and

national origin of the victims, and information on sanctions imposed on perpetrators of violations and compensation granted to victims.

Hate crimes

11. The Committee welcomes measures taken by the State party such as the adoption of the National Police Directorate's guidelines for uniform registration of hate crimes in all police districts and the new course on preventing and investigating hate crimes offered by the Norwegian Police University College. However, the Committee is deeply concerned that in 2017, 549 racially motivated hate crimes were registered, which is a 17% increase since 2016, and that three times as many people from migrant backgrounds are reportedly afraid of hate crimes (12%) as compared with ethnic Norwegians (4%). The Committee takes note of information on the specialized group on Hate Crime in Oslo, however it is concerned that similar groups do not exist in the remaining police districts in the country. The Committee regrets the lack of information on efforts to protect vulnerable groups from hate crimes. The Committee is also concerned by the lack of statistics on the outcome of the reports of hate crimes (art. 4).

12. **The Committee recommends that the State party:**

(a) **Take all measures to prevent hate crimes and provide support to victims of such crimes including in accessing justice;**

(b) **Investigate the reason for increase in hate crimes in the State party, and the increased fear of persons of migrant background from hate crimes and address underlying causes;**

(c) **Allocate resources and ensure the establishment of hate crime units throughout the country, such as the one established in Oslo;**

(d) **Continue its training and educational efforts to improve knowledge of the proper identification, registration and prosecution of hate crimes among law enforcement officials as well as prosecutors, judiciary and the law enforcement authorities;**

(e) **Increase awareness raising campaigns to address stereotypes and increase tolerance between various communities to prevent hate crimes;**

(f) **Ensure a proper national uniform data collection system on hate crimes including statistics on complaints, investigations, convictions and sanctions for acts of hate crime, and provide the Committee with this information in its next periodic report.**

Hate speech

13. The Committee welcomes the State party's efforts to prevent hate speech such as through its Strategy against hate speech for 2016-2020 and the Stop Hate Speech campaign. The Committee remains deeply concerned at the increase in hateful statements in the State party against Muslims, people of African descent, Jews, asylum seekers, Sami, the Roma and others fueling hatred and intolerance towards such groups, in particular from leading politicians and media actors, and on the internet. The Committee regrets that not all measures in the strategy to combat hate speech have been implemented, and that the investigation and prosecution of hate speech and hate crimes may not be prioritized in all police districts. The Committee is further concerned by the lack of information on investigations, prosecutions, and convictions of public figures, including politicians for hate speech. While the Committee welcomes the Prime Minister's encouragement of politicians to remove hateful comments from their social media, it regrets the lack of formal guidelines (art.4).

14. **Recalling its general recommendation No. 35 (2013) on combating racist hate speech, the Committee recommends that the State party:**

(a) **Continue to publicly condemn and distance itself, including in online media, from racist hate speech by public figures, including politicians, and fully apply the relevant legislation and take measures to protect vulnerable affected groups;**

(b) Ensure that all measures in the Strategy against hate speech are implemented, and that all police districts give high priority to the investigation of hate speech and hate crimes and that there is proper coordination among the police, prosecutors office and the courts.

(c) Effectively identify, register and investigate cases of racist hate speech, or incitement to racial hatred and racially motivated violence and hate crimes, and prosecute and sanction those responsible, including politicians and media officials;

(d) Ensure the standardized collection and reporting of statistics on hate speech and hate crimes including number of reports, investigations, prosecutions and convictions;

(e) Establish guidelines for politicians regarding hate speech on social media.

Prohibition of organizations that promote racial discrimination

15. The Committee is deeply concerned that racist and neo-Nazi organisations have become more visible on social media and through demonstrations in the State party. The Committee remains concerned that the State party has not declared illegal and prohibited organizations that promote and incite racial hatred, in line with its obligations under article 4 (b) of the Convention in the absence of a reservation (art. 4).

16. The Committee recalls its general recommendation No. 35 (2013) on combating racist hate speech, in particular its emphasis that article 4 is compatible with the right to freedom of expression. Reiterating its previous recommendation (CERD/C/NOR/CO/21-22, para 19-20), the Committee recommends that the State party amend its legislation and prohibit the organization of groups which promote and incite racial hatred, in line with Article 4 of the Convention.

Discrimination in accessing the labor market

17. The Committee remains concerned:

(a) That unemployment rates of persons belonging to ethnic minorities or with migrant backgrounds remains high (11.2%), and that the unemployment rate among immigrants is more than three times as high as the general population, with immigrants from Africa having the lowest employment rates.

(b) By the lack of clear guidelines on preventing discrimination in recruitment processes. The Committee is also concerned by reports that invitations to a job interview is 25% lower for persons with foreign names than for other candidates.

(c) That discrimination may persist and remain undetected in the interview of candidates belonging to ethnic minorities or with migrant backgrounds which is the determinative step in obtaining jobs, despite the State party's efforts to form a new pilot program on anonymized job applications;

(d) By the reports that Norwegians who may be perceived to have a foreign background such as second and third generation descendants of immigrants also face discrimination in obtaining employment, receive lower salaries and that their situation is not addressed by current action plans and strategies;

(e) That while there is an active reporting duty set out in the Equality and Anti-discrimination act requiring employers to take active measures to promote equality, there are no sanctions for failure to do so.

(f) That there is insufficient focus on the harassment and discrimination faced by ethnic minorities and persons of immigrant background in the workplace.

18. The Committee recommends that the State party:

(a) Take measures to reduce the high rates of unemployment among persons belonging to ethnic minorities, immigrants and persons with immigrant backgrounds, in particular among immigrants from Africa, including equal access to the public and

private labor market and equal pay and through the full development, resourcing and implementation of related action plans;

(b) Develop clear guidelines on preventing discrimination in the recruitment processes, in particular discrimination in the interview process to address the low rates of selection of minority candidates;

(c) Ensure the pilot program for job application process addresses potential discrimination in the interview phase of the selection process, and that candidates who face discrimination are aware of measures to obtain redress;

(d) Ensure that the new action plan against racism and discrimination on the grounds of ethnicity and religion also addresses discrimination in employment and other areas against Norwegians who may be perceived to have a foreign background such as second and third generation descendants of immigrants;

(e) Ensure that the active reporting duty in the Equality and Anti-Discrimination Act includes sanctions for lack of compliance;

(f) Ensure that the new action plan against racism and discrimination on the grounds of ethnicity and religion, or other related action plans or studies investigate and address harassment and discrimination faced by ethnic minorities and persons of immigrant background in the workplace.

Situation of ethnic minorities

19. The Committee is concerned by reports of discrimination faced by ethnic minorities in access to education, housing and healthcare. The Committee is concerned that 50 per cent of immigrant boys and 35 per cent of immigrant girls do not complete upper secondary education within 5 years. The Committee is concerned that immigrant children have lower performance in schools, and by discrimination against ethnic minority children in schools. The Committee is also concerned that the completion rate for vocational schools is about 40% for Norwegian born boys with immigrant background and boys who have immigrated to Norway, and that while more minority girls complete higher secondary school than boys, fewer than expected secure employment commensurate with their education (art. 5).

20. The Committee recommends that the State party ensure equal access to education, housing and healthcare for ethnic minorities, without discrimination. The Committee recommends that the State party study the root causes of the lower performance in schools of immigrant children, and implement measures to improve their performance and reduce dropout rates from schools and vocational schools, especially for immigrant boys. The Committee also recommends that the state party investigate and address the root causes of discrimination against ethnic minority children in schools, and take measures to end such discrimination.

Situation of Sami

21. While noting progress such as the implementation of the Action Plan for Sami languages, amendments to the Sami Act to add a new chapter on consultations, and the establishment of the Ä'vv Skolt Sami museum, the Committee is concerned:

(a) By reports that 49% of Sami women have been subjected to physical, mental or sexual violence, that sexual violence crimes may be underreported and perpetrators of such crimes remain unknown, and that there is no current action plan to eliminate violence against women, including Sami women;

(b) By reports that qualified interpreters are not used which causes a problem in the provision of public services to the Sami people as well as other linguistic minorities;

(c) That the Government has not yet complied with the previous concluding observation regarding legal recognition of Sami Rights to their land and resources outside of Finnmark;

(d) That the right of fishing of the Sea Sami, has not been recognized as a historical right;

(e) That despite previous recommendations, measures have not been taken to establish East-Sami's ability to conduct their traditional reindeer husbandry; and

(f) That the Nordic Sami Convention has not yet been adopted.

22. The Committee reiterates its previous recommendations (CERD/C/NOR/CO/21-22, para. 30) and recommends that the State party, in consultation with Sami people:

(a) Take measures to end violence against Sami women such as through creating a national action plan on violence against women, including Sami women which addresses strategies to end violence, encourage reporting and proper registration and prosecution of sexual violence crimes;

(b) Ensure that judges and law enforcement officers are trained on cultural knowledge of Sami communities and have available qualified interpreters. Continue its efforts to recruit Sami into law enforcement institutions;

(c) Ensure the availability of trained and qualified interpreters to assist in the provision of Public services to the Sami community and other linguistic minorities;

(d) Take measures to implement its previous recommendation to address the legal recognition of land and resource rights outside of Finnmark;

(e) Take measures to improve the legal framework on Sami land, fishing and reindeer rights, ensuring that fishing rights are recognized by law;

(f) Take measure to re-establish the East Sami's ability to conduct their traditional reindeer husbandry;

(g) Address outstanding concerns raised by the Sami parliament and facilitate the speedy adoption of the Nordic Sami Convention.

Situation of Roma and Tatars

23. The Committee welcomes information on efforts to make collective redress to the Roma and the establishment of a Roma Culture and Resource Centre in Oslo, which includes a mediator service. However, the Committee is concerned by reports that discrimination, stigmatization and harassment continue against Roma and Tatars, and that special measures have not been adopted to assist Roma and Tatars in a number of areas of life, such as the labour and housing market or in access to health care. The Committee is also concerned by the very high rate of absence from school of Roma children (art. 5).

24. In view of its General recommendation No 32 (2009) on the meaning and scope of special measures and its general recommendation No. 27 (2000) on discrimination against Roma, the Committee recommends that the State party enact special measures for promoting economic, social and cultural rights of Roma in consultation with them. The Committee recommends that the State party combat negative stereotypes and prejudices against Roma and conduct awareness raising campaigns to the general public intended to build trust and promote understanding. The Committee recommends that the State party ensure that the situation of the education of Roma children is included in the White Paper on how to strengthen the situation of national minorities in Norway which will be released in 2020, identifying concrete measures to prevent high dropout rates among Roma children.

Situation of Kven people

25. The Committee takes note of the targeted plan of 2017-2021 to strengthen the use of the Kven language, and increased financial support to the plan. However, the Committee is concerned by reports that Kven people were not adequately consulted during the formation of the plan. The Committee is also concerned the national minorities do not have radio or TV broadcasts in their languages (art. 5).

26. The Committee recommends that the State party continue to improve the situation of the use of the Kven language through proper consultation with the Kven people and adequate resourcing, implementation and monitoring of the targeted plan. The Committee also recommends that the State party take other measures to ensure

that national minorities have the right to enjoy educational and cultural activities in their own languages.

Situation of asylum seeking minors

27. The Committee is concerned by reports of the detention of asylum seeking minors. The Committee is also concerned that unaccompanied minors aged 15-18 do not receive the same extent of assistance and child welfare services as other children in Norway who are cared for under child welfare services. The Committee is further concerned by reports that asylum seeking minors with time-limited residence permits are returned alone to their home country at the age of 18 (art. 5).

28. The Committee recommends that the State party ensure that all children in Norway shall have the same rights, without discrimination, and:

(a) **Ensure that detention of asylum seekers should only be used as a measure of last resort for the shortest possible period of time, and that efforts should be made to prioritize alternative measures to detention;**

(b) **Ensure that the care of unaccompanied minors between the ages of 15 and 18 be transferred from the Directorate of Immigration to the child welfare service;**

(c) **Ensure effective implementation of the Norwegian Parliament's 2017 decision to give some unaccompanied minors who have received a time limited residence permit until they turn 18, the opportunity to have their cases reconsidered. When determining their status, due regard should be given to social and humanitarian circumstances.**

D. Other recommendations

Ratification of other instruments

29. **Bearing in mind the indivisibility of all human rights, the Committee urges the State party to consider ratifying those international human rights instruments that it has not yet ratified, in particular treaties with provisions that have direct relevance to communities that may be subjected to racial discrimination, including the International Convention on the Protection of the Rights of All Migrant Workers and Members of Their Families, and the International Convention for the Protection of All Persons from Enforced Disappearance.**

Follow-up to the Durban Declaration and Programme of Action

30. **In light of its general recommendation No. 33 (2009), the Committee recommends that the State party give effect to the Durban Declaration and Programme of Action, adopted at the World Conference against Racism, Racial Discrimination, Xenophobia and Related Intolerance (2001), taking into account the outcome document of the Durban Review Conference (April 2009), and that it report accordingly.**

International Decade for People of African Descent

31. **In light of General Assembly resolution 68/237, the Committee recommends that the State party take concrete measures to implement actions adopted in the framework of the International Decade for People of African Descent, taking into account the Committee's general recommendation No. 34 (2011) on racial discrimination against people of African descent. The Committee requests the State party to include information in its next periodic report.**

Consultations with civil society

32. **The Committee recommends that the State party continue consulting and increasing its dialogue with civil society organizations concerned with human rights protection, in particular those working to combat racial discrimination, in the**

preparation of the next periodic report and in follow-up to the present concluding observations.

Amendment to article 8 of the Convention

33. The Committee recommends that the State party ratify the amendment to article 8 (6) of the Convention adopted on 15 January 1992 at the fourteenth meeting of States parties to the Convention and endorsed by the General Assembly in its resolution 47/111.

Follow-up to the present concluding observations

34. In accordance with article 9 (1) of the Convention and rule 65 of its rules of procedure, the Committee requests the State party to provide, within one year of the adoption of the present concluding observations, information on its implementation of the recommendations contained in paragraphs 18 b (discrimination in accessing the labor market) and 28 c (situation of minor asylum seekers) above.

Paragraphs of particular importance

35. The Committee wishes to draw the attention of the State party to the particular importance of the recommendations contained in paragraphs 12 (hate crimes), 14 (hate speech), 18 (discrimination in labor market) 22 (situation of Sami) above and requests the State party to provide detailed information in its next periodic report on the concrete measures taken to implement these.

Dissemination of information

36. The Committee recommends that the State party's reports be made readily available to and accessible by the public at the time of their submission and that the concluding observations of the Committee with respect to those reports be similarly publicized in the official and other commonly used languages, as appropriate.

Preparation of the next periodic report

37. The Committee recommends that the State party submit its combined twenty fifth to twenty seventh periodic reports, as a single document, by 19 September 2023, taking into account the reporting guidelines adopted by the Committee during its seventy-first session (CERD/C/2007/1) and addressing all the points raised in the present concluding observations. In the light of General Assembly resolution 68/268, the Committee urges the State party to observe the limit of 21,200 words for periodic reports.

Innst. O. nr. 84.

(1984-85)

Innstilling fra kirke- og undervisningskomiteen om lov om endring i lov 13. juni 1969 nr. 24 om grunnskolen og i lov 21. juni 1974 nr. 55 om videregående opplæring.

(Ot.prp. nr. 51)

Til Odelstinget.

1. Innledning. Sammendrag

Kirke- og undervisningsdepartementet legger med dette fram proposisjon om visse endringer i grunnskoleloven og lov om videregående opplæring. Det gjelder:

Grunnskoleloven

- § 21 nr. 7 Om tilsetting av lærere ved leirskoler
- § 24 nr. 1 Om overføring av lærere
- § 26 nr. 5 og § 27 nr. 5 Om representasjon for de tilsatte i skolestyre og utvalg
- § 26 nr. 5 og § 41 Om kirkens representant
- § 31 nr. 2 og § 40 nr. 4, 5 og 6 Om opplæringspråket
- § 40 nr. 7 Om opplæring i og på samisk

Lov om videregående opplæring

- § 19 Om representasjon for de tilsatte (jf. tilsvarende forslag for grunnskolen § 26 og 27)

Departementet gjør ellers oppmerksom på at det også er aktuelt med andre endringer i skolelovene. Det gjelder endringer som følge av nytt inntektssystem fra 1. januar 1986. De vil bli tatt med i en samleproposisjon fra Kommunal- og arbeidsdepartementet. Videre kan en nevne de endringene som måtte bli resultat av den videre behandling i Regjering og Storting av NOU 1982:27 Kirke- og undervisningsdepartementet, funksjonsfordeling og administrasjon.

I den lovproposisjonen som nå blir lagt fram har en samlet de aktuelle endringsforslagene som ikke naturlig hører hjemme i

noen av de andre proposisjonene som er nevnt.

2. Endringer i grunnskoleloven

2.1 Endring i § 21 nr. 7 om tilsetting med særskilt undervisningsområde - leirskole

Etter retningslinjer for leirskolevirksomhet som departementet har fastsatt i medhold av § 7 nr. 3 i grunnskoleloven, skal skoledirektøren i det enkelte fylke utarbeide en fylkesplan for leirskolevirksomheten. Det er gitt anledning til å tilsette instruktører ved siden av lærerne. Videre kan det godkjennes timer til hjelpepersonale.

I § 6 i retningslinjene er det gjort en grenseoppgang mellom skolestyre i den kommune der et privat leirskolested ligger og den kommunen som driver egen leirskole.

Det er hjemmekommunen som har ansvaret for elevene under leirskoleopphold. Ved kommunale leirskolesteder tilsetter eierkommunen lærere/instruktører, og det er her ingen tvil om at kommunen er arbeidsgiver.

Det er skolestyret i vertskommunen som tilsetter pedagogisk personale ved private leirskolesteder. Etter § 10 skal også kommunen utbetale lønn. Siden det bl.a. fra Norske Kommuners Sentralforbund er reist tvil om departementet har anledning til å pålegge kommunene å være arbeidsgiver for disse leirskolelærerne, finner departementet det riktig å foreslå endring i § 21 nr. 7 i grunnskoleloven, slik at det går fram av lovteksten at departementets hjemmel til å gi forskrifter om tilsetting også omfatter lærere ved faste leirskolesteder. Gjennom forskriftene vil en slå fast at vertskommunen er arbeidsgiver for disse lærerne. En naturlig konsekvens av dette er at det ikke kan opprettes nye leirskolesteder i en kommune uten kommunens samtykke.

2.2 Endring i § 24 nr. 1 tredje og fjerde ledd - om overføring av personale

Undervisningspersonell har en sterk klagerett ved oppsigelse. Lærere blir nå tilsatt i det kommunale skoleverket, og ingen kan sies opp så lenge det i hele kommunen finnes en ledig stilling som han er kvalifisert for. Departementet finner det riktig å legge fram forslag om ta å klageretten ved overføring ut av grunnskoleloven. Departementet foreslår videre å ta konkurransekriteriet «samlet tjenestetid» ut av loven når det gjelder overføring. Ved oppsigelse vil «samlet tjenestetid» fremdeles være avgjørende.

2.3 Endring i § 26 nr. 5, § 27 nr. 5 og § 41 - om representanter for de tilsatte i skolestyremøte og utvalg og om kirkens representant

Departementet legger fram forslag om at de tilsatte får lovhjemlet møterett i skolestyre, slik som loven om videregående opplæring § 23 fastsetter i forhold til fylkesskolestyret. I grunnskoleloven er det § 26 nr. 5 som fastsetter hvem som har rett til å være til stede på møter i skolestyret, til å si sin mening og få den ført i protokollen. Nåværende møterett etter bokstav d for formannen i skolerådet, faller etter dette bort.

For å styrke medbestemmelsesretten for personale, og særlig i tilsettingssaker, foreslår departementet endring i § 27 nr. 5 slik at de tilsatte blir representert i utvalg under skolestyre som enten har avgjørelsesmyndighet eller tilrådsrett.

I § 26 nr. 5 bokstav b blir «rådmannen/kontorsjefen» endret til «administrasjonssjefen» i samsvar med endring i kommuneloven ved lov 18. april 1980 nr. 7.

Departementet foreslår videre endring i listen over de som har rett til å være til stede på møter i skolestyret, til å si sin mening og få den ført i protokollen, slik at § 26 nr. 5 g kommer til å lyde:

«Soknepresten eller ein prest eller kateket oppnemnd av biskopen», og at § 41 om kirkens representant i faget kristendoms-kunnskap i den enkelte skolen, får samme tillegg.

2.4 Endring i § 31 nr. 2 og § 40 nr. 4, 5 og 6 - om valg av skriftlig opplæringsspråk.

Stemmerett i saker om skriftlig opplæringsspråk

Etter grunnskoleloven er stemmeretten i kretsene aktuell i to tilfelle: i kretsreguleringssaker og i saker om skriftlig opplæringsspråk. Stemmeretten har hjemmel i lovens § 31 nr. 2. Praktisert etter sin ordlyd,

kan lovreglene om stemmerett i språksaker gi urimelige utslag.

Departementet foreslår å erstatte 14-års grensen i språksaker med et krav om tilknytning til skolen, slik at følgende elevgrupper utløser stemmerett for foreldrene:

1. Elever på barnetrinnet ved skolen, uten hensyn til om eleven eller foreldrene bor i kretsen.
2. Elever ved egen skole for de laveste klassetrinnene, f.eks. 1-3 skole, når disse etter gjeldende kretsdannelse skal føres over til den aktuelle skolen.
3. Barn i førskolealder som sogner til skolen.

Elevens rett til å velge språkform på ungdomstrinnet

Elevens rett til å velge hovedspråk på ungdomstrinnet har hjemmel i grunnskolelovens § 40 nr. 5. Departementet tilrår at retten til å velge hovedmål etter § 40 nr. 5 blir utvidet til å favne om 7. klassetrinn.

Parallellklasse med den andre språkformen

Retten til å kreve klassesdeling for å få det andre opplæringsspråket enn det som er vedtatt for skolen, er hjemlet i § 40 nr. 6.

Departementet tar sikte på å lovfeste en del av den praksis som har utviklet seg etter gjeldende dispensasjonshjemmel. Departementet vil i framtida ikke i noe tilfelle ikke kunne godkjenne en gruppe som har mindre enn 6 elever.

2.5 Spørsmål om endring i § 39 - lærebøker

Departementet har vurdert forslaget fra Språkrådet om å ta bort foreldreretten til å velge lærebøker, men har kommet til at den bør opprettholdes. Derimot har departementet vurdert å fastsette i forskrift at elevene må benytte det samme språket i alle skriftlige oppgaver - enten det gjelder norskfaget eller andre fag.

2.6 Endring i grunnskolelovens § 40 nr. 7 om samisk i skolen

Etter gjeldende lovs § 40 nr. 7 har barn i samiske distrikt rett til opplæring i samisk når foreldrene krever det. Departementet har tolket lovforskriftene som et minimumskrav. Departementet har gitt samtykke til parallellklasse (gruppe) med samisk opplæringsspråk helt ned til 3 elever.

Kjerneområdet for samisk skriftlig språk finner en i dag i 5-6 kommuner i Finnmark. Departementet mener at tiden nå er inne til å legge fram forslag om at grunnskoleloven blir endret slik at barn i samiske distrikter får rett til opplæring på samisk i de første 6 årene, dvs. på barnetrinnet i grunnskolen, men slik at de utvidete rettighetene i denne omgang - blir avgrenset til nord-samisk.

Da en må regne med at det kan ta noe tid å vurdere alle forslagene fra Samekulturutvalgets innstilling, mener departementet det er riktig alt nå å få lovfestet rett til opplæring på og i samisk, slik det - som et første trinn - er gjort forslag om i denne proposisjonen.

Når departementet nå legger fram forslag om rett til opplæring i eller på samisk på hele barnetrinnet, går en ut fra at elever uten denne opplæringen de 6 første åra i grunnskolen ikke vil velge samisk som fag eller som hovedspråk på ungdomstrinnet. En finner det derfor ikke lenger nødvendig å opprettholde kravet om at elevene som velger samisk som språkform på ungdomstrinnet skal ha samisk som talespråk.

Av hensyn til kontinuiteten i språkopplæringen, foreslår departementet at elevene kan velge samisk som hovedspråk eller som fag på hele ungdomstrinnet. Velger de samisk, blir de etter forslaget fritatt for en av de norske språkformene i 8. og 9. klasse.

3. Endring i lov 21. juni 1974 nr. 55 om videregående opplæring.

Endring i § 19

Departementet mener at forslaget i denne proposisjonen til endringer i § 19 tar hensyn både til Stortingets mening, slik den kommer til uttrykk i St.meld. nr. 22 for 1979-80, og til ønskene fra fylkesskolestyrene om en mer praktisk ordning for tilsetting. Samtidig blir det mulig for fylkesskolestyrene å gi lærerorganisasjonene sterkere representasjon/innvirkning i saker om tilsetting etter de avtaler som gjelder om dette. Departementet foreslår at § 19 andre ledd blir endret slik at fylkesskolestyrene får anledning til å oppnevne tilsettingsutvalg. Forslaget bygger på at et mindretall i tilsettingsutvalget kan anke et vedtak til fylkesskolestyret og at et mindretall her - enten som første eller som andre instans - kan anke et vedtak til departementet. Dersom det blir anket, kan fylkesskolestyret fritt velge hvem av søkerne som skal tilsettes. Departementet vil ved en anke bare kunne velge mellom flertallets og mindretallets forslag til tilsetting. Medbestemmelse for de ansatte kan bli ivarettatt ved forslaget.

Komitémerknader

Endring i § 24 nr. 1, tredje og fjerde ledd - om overføring av personale

Komiteen viser til at departementets forslag til lovendring medfører at klageretten ved overføring til en annen skole i kommunen bortfaller. Komiteen vil imidlertid understreke at den nåværende formulering om klagerett hadde sin bakgrunn i at den enkelte lærer tidligere ble ansatt ved den enkelte skole. Nå blir imidlertid lærerne tilsatt i kommunen.

På denne bakgrunn, og ved at det er den kommunale tjenestetid som må være avgjørende ved eventuell overføring, støtter komiteen forslag til endring i § 24 nr. 1 tredje og fjerde ledd.

Endring i § 26 nr. 5, § 27 nr. 5 og § 41 - om representanter for dei tilsette i skolestyremøte og utval, og om kyrkja sin representant

Komiteen har ingen merknader til at de tilsatte får lovhjemlet møterett i skolestyrene, og viser til at dette i økende grad er blitt praktisert i de senere år. Komiteen regner med at skolestyret ut fra sitt informasjonsbehov oppnevner representantene etter innstilling fra de aktuelle organisasjoner.

Endring i § 31 nr. 2 og § 40 nr. 4, 5 og 6 - om valg av skriftlig opplæringsmål

Stemmerett i saker om skriftlig opplæringsmål

Komiteen vil vise til at spørsmålet om stemmerett i saker om skriftlig opplæringsmål ble utredet i den såkalte Vogt-komiteen, som ble nedsatt i 1964 for å vurdere språksituasjonen m.v. Språkkomiteens innstilling resulterte blant annet i endring av grunnskolelovens § 31 nr. 2 i 1969. Lovendringen medførte at foreldreretten ble innført som prinsipp for stemmerett ved valg av språkform i grunnskolen. Tidligere hadde alle som sto i manntallet for siste kommunevalg og som bodde i kretsen eller skoleområdet stemmerett, sammen med foresatte for barn i skolen.

Komiteens flertall, lederen, Blankenborg, Hauglid, Queseth Haarstad, Kolle Grøndahl, Thoresen, Tungesvik og Wroldsen, vil peke på at den allmenne stemmeretten er en grunnfestet demokratisk rettighet i vårt land. Siden 1971 har imidlertid stemmeretten ved valg av skriftlig opplæringsmål på barnetrinnet vært begrenset til foreldre/foresatte til barn under 14 år. Dette har vært det eneste unntaket fra

regelen om allmenn stemmerett. Flertallet mener at det ikke lenger er grunnlag for å opprettholde særordningen ved valg av opplæringsmål. Flertallet legger stor vekt på foreldreretten, og mener at denne retten er godt ivaretatt gjennom ordningen med parallellklasser.

Flertallet vil hevde at spørsmålet om valg av opplæringsmål i grunnskolen er noe langt mer enn et språklig valg for foreldrene og deres barn. Det er etter flertallets mening et allment kulturspørsmål som gjelder hele lokalsamfunnet og den kulturelle utviklingen der. Skolespråket har på lengre sikt innvirkning på hele den språklige hverdag i lokalsamfunnet.

Det er etter flertallets mening også grunn til å regne med at ordningen med allmenn stemmerett vil medvirke til mer stabile språklige forhold i lokalsamfunnet. Avstemningsresultatet bør etter flertallets mening være rådgivende.

Flertallet mener det ville vært en fordel om proposisjonen hadde inneholdt en språkpolitisk vurdering av hvordan stemmerettsreglene fra 1971 har virket.

Flertallet viser til at det nye inntekts-systemet åpner for oppheving av kretsgrensene. Flertallet finner likevel å kunne beholde begrepet «skulekrins» i lovteksten, men mener at det i forskriftene må presiseres at der hvor kretsgrensene er opphevet skal opptaksområdet for vedkommende skole gjelde som stemmekrets. Med disse merknadene vil flertallet foreslå at § 31 nr. 2, 2. ledd skal lyde:

«Røysterett i spørsmål om skriftleg opplæringsmål, jf § 40 nr. 4 har:

- a) alle som står i manntalet for siste stortings-/kommuneval og som bur i krinsen, og
- b) foreldre eller forsyntar som har barn på barnesteget.»

Nr. 2 tredje ledd blir opphevet.

Flertallet foreslår at § 40 nr. 4 skal lyde:

«Når det gjeld skifte av skriftleg opplæringsmål, skal det haldast røysting i skulekrinsen.

Røysting om skriftleg opplæringsmål skal haldast når fleirtalet i skulestyret eller minst $\frac{1}{4}$ av dei røysteføre i skulekrinsen krev det.

Resultatet av røystinga kjem fram ved vanleg fleirtal, og skal vere rådgjevande for skulestyret.

Nytt vedtak om opplæringsmål kan ikkje gjerast før det har gått minst 5 år.

Når krinsar med ulikt opplæringsmål blir slegne saman, skal det alltid haldast ny røysting.»

Komiteens mindretall, Knutzen, Lowzow, S. Lunde og Strand, viser til at to kulturtradisjoner i vårt land, hver med sine historiske forutsetninger, har fått sitt uttrykk i to skriftspråkstradisjoner. Begge tilhører vår felles kulturarv, og må derfor ut i fra en kulturpolitisk innfallsvinkel betraktes som likeverdige.

For mindretallet er det av avgjørende betydning at foreldrene får anledning til å ha reell innflytelse på hvilket skriftspråk deres barn skal opplæres i.

Komiteens mindretall vil vise til at de tidligere regler om avstemning ble til i en tid da det i de fleste skolekretser var en noenlunde ensartet befolkning. Det var under slike forhold sjelden konflikt mellom det lokale talespråk og det språk foreldre ønsket at deres barn skulle opplæres i.

Da de nye regler om avstemning ble vedtatt i 1969, etter anbefaling fra en enstemmig Vogt-komité, var situasjonen blitt en annen. Større grad av mobilitet medførte at tale-målsgrunnlaget på det enkelte sted ikke ble så entydig som før. Samtidig ble også foreldres muligheter og rett til å innvirke på skolens innhold utviklet. Mindretallet kan ikke se noe som rokker ved prinsippet som førte til endringene i avstemningsreglene som fant sted i 1969. Tvert imot har foreldres rett til delta i utformingen av skolens hverdag blitt ytterligere utbygget. Mindretallet ser ingen grunn til å fravike foreldrerettsprinsippet, og vil derfor opprettholde foreldres og foresattes rett til å velge språkform. Også ut i fra en demokratisk synsvinkel finner mindretallet det mest rettfærdig at avgjørelsen legges til de som direkte blir berørt. Ved å innføre stemmerett for alle som står i manntallet i vedkommende skolekrets, vil dette kunne resultere i at det blir valgt en målform som bryter med ønsket fra et flertall av foreldrene.

Når det gjelder de endringer til § 31 nr. 2 og § 41 nr. 4 første ledd som departementet foreslår, vedrørende stemmerett ved valg av skriftlig opplæringsmål, støtter mindretallet disse forslag. Slik loven i dag lyder gir den ikke stemmerett til foreldre til barn som går i skole i en annen krets enn der familien bor. De endringer som foreslås knytter stemmeretten i større grad til skolen, og forsterker derfor foreldreretten.

Eit anna mindretal, medlemmet Berg, minner om at Norsk Språkråd har handsama

røysterettsspørsmålet både i 1973 og 1983, og vil under handsaminga i Odelstinget røyste i samsvar med standpunkta sine i rådet.

Elevens rett til å velge målform på ungdomssteget

Komiteen støtter departementets forslag om endring av grunnskolelovens § 40 nr. 5. Dette vil medføre at den enkelte elev får anledning til selv å avgjøre hvilket hovedmål vedkommende skal bruke fra og med 7. klassetrinn. I dag inntreffer valgfriheten på 8. klassetrinn. Komiteen viser til at skille mellom barneskolen og ungdomsskolen er ved det 7. klassetrinn. Derfor er det rimelig at valgfriheten omfatter alle ungdomsskoletrinnene. Komiteen vil be departementet finne fram til praktiske ordninger for å realisere denne valgfriheten.

Parallellklasse med den andre målformen

Komiteen støtter departementets forslag om at det inntas et nytt ledd i § 40 nr. 6. Forslaget vil innebære at parallellklasser opprettet etter lovens bestemmelser kan holde fram på barnesteget så lenge elevtallet ikke går under 6. Komiteen betrakter forslaget som en nødvendig rettighet for et språklig mindretall. Forslaget vil kunne hindre at elever risikerer å måtte bytte opplæringsmål langt opp i klassene.

Komiteen vil for øvrig med henvisning til Ot.prp. nr. 48 om nytt inntektssystem for kommunene anbefale at 2. ledd i § 40 nr. 6 oppheves. Dette ledd, som forutsetter dispensasjon fra departementet dersom antallet elever er lavere enn lovens bestemmelse, vil ikke være aktuell når det nye inntektssystemet trer i kraft.

På den bakgrunn vil komiteen anbefale at departementets forslag til nytt tredje ledd blir nytt annet ledd. Nåværende annet ledd går ut. Nytt annet ledd skal lyde:

«Klasse som er oppretta etter deling, kan halde fram på barnesteget så lenge elevtallet ikkje går under 6.»

Endring i grunnskolelovens § 40 nr. 7 om samisk i skolen

Komiteen er tilfreds med at departementets forslag til endring av § 40 nr. 7 innebærer at elever med samisk bakgrunn får økte muligheter til opplæring i samisk i grunnskolen.

Komiteen tar til orientering at departementet ut fra en vurdering av de faglige ressurser som eksisterer, tar sikte på en trinnvis innføring av ordningen. Dette vil medføre at retten til samisk opplæringsmål

vil omfatte alle trinn på barneskolen tre år etter at lovordningen blir satt i verk.

Etter komiteens oppfatning bør denne retten også omfatte ungdomsskoletrinn. Komiteen er oppmerksom på det idag ikke er praktisk mulig å gjennomføre dette, men vil be departementet utarbeide en opptrappingsplan slik at dette gradvis kan bli en realitet.

Flertallet, medlemmene fra Høyre, Kristelig Folkeparti og Senterpartiet, ville se det som ønskelig om den kvenske befolkning kunne få undervisning i og om mulig på - sitt morsmål.

Flertallet ber departementet legge fram en vurdering av dette spørsmålet.

Komiteens mindretall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, mener at det må legges til rette for at den kvenske befolkning kan få opplæring både i og på sitt morsmål.

Mindretallet ber departementet legge fram en vurdering av hvordan og hvor raskt dette kan skje.

Forslag fra mindretall

Forslag fra komitémedlemmene Knutzen, W. Lowzow, S. Lunde og Strand:

§ 31 nr. 2 andre ledd skal lyde:

Røysterett i spørsmål om skriftleg opplæringsmål, jf. § 40 nr. 4, har foreldre eller forsyntar som kjem i staden for foreldre, som har born på barnesteget ved skolen eller born som vil bli elevar der.

§ 40 nr. 4 første ledd skal lyde:

Når det gjeld skifte av skriftleg opplæringsmål, skal foreldra, eller forsyntar som kjem i staden for foreldre, få seie si meining.

Komiteen viser til proposisjonen og det som er sagt ovenfor og rår Odelstinget til å gjøre slikt

vedtak til lov

om endring i lov 13. juni 1969 nr. 24 om grunnskolen og i lov 21. juni 1974 nr. 55 om videregående opplæring.

I.

I lov 13. juni 1969 nr. 24 om grunnskolen skal det gjerast desse endringane:

§ 21 nr. 7 skal lyde:

Departementet gjev føresegner om tilsetjing i *stillingar ved faste leirskolestader*, i interkommunale stillingar og i stillingar med teneste både i grunnskolen og i vidaregåande skole.

§ 24 nr. 1 tredje og fjerde ledd skal lyde:

Dersom ikkje særlege omsyn gjer seg gjeldande skal samla tenestetid vere avgjerande ved *oppseiing*, slik at den som har stuttare samla tenestetid, må finne seg i *oppseiing* før ein som har lengre samla tenestetid.

Den som blir *oppsagd* kan krevje vedtaket lagt fram for skoledirektøren. Hans avgjerd kan ankast inn for departementet både av den det gjeld og av skolestyret.

§ 25 nr. 5 skal lyde:

Rett til å være til stades på møte i skolestyret, til å seie si meining og få henne førd i møteboka har:

- a) ordføraren
- b) *administrasjonssjefen*
- c) skolesjefen
- d) *ein eller to representantar for lærarane etter avgjerd av skolestyret, og ein representant for andre tilsette ved dei skolane kommunen driv*
- e) rektor for den skolen saka gjeld
- f) formannen i samarbeidsutvalet for den skolen saka gjeld
- g) soknepresten eller ein prest *eller kateket* oppnemnd av biskopen
- h) skoledirektøren

Skolestyret kan fastsetje at dei to gruppane nemnde under e og f skal møte med berre ein representant kvar dersom saka gjeld mange eller alle skolar i kommunen.

§ 27 nr. 5 første ledd skal lyde:

Skolestyret kan nemne opp eigne utval for særskilde oppgåver, *anten tilrådingsutval eller utval som tek avgjerd i saker. I slike utval skal dei tilsette ha representantar.* Føresegnene i § 26 nr. 5 og § 28 gjeld tilsvarande for slike utval så langt dei høver.

§ 31 nr. 2 andre ledd skal lyde:

Røysterett i *spørsmål* om skriftleg opplæringsmål, jf § 40 nr. 4 har:

- a) *alle som står i manntalet for siste stortings-/kommuneval og som bur i krinsen, og*
- b) *foreldre eller forsytar som har barn på barnesteget.*

Nr. 2 tredje ledd blir opphevet.

§ 40 nr. 4 skal lyde:

Når det gjeld skifte av skriftleg opplæringsmål, skal *det haldast røysting i skulekrinsen.*

Røysting om skriftleg opplæringsmål skal haldast når fleirtalet i *skulekrinsen* krev det.

Resultatet av røystinga kjem fram ved vanleg fleirtal, og skal vere rådgjevande for skolestyret.

Nytt vedtak om opplæringsmål kan ikkje gjerast før det har gått minst 5 år.

Når krinsar med ulikt opplæringsmål blir slegne saman, skal det alltid haldast ny røysting.

§ 40 nr. 5 skal lyde:

Dei to siste åra i grunnskolen skal elevane ha opplæring i begge målformer. Departementet fastset dei nærmare føresegner for slik undervisning. *Frå sjuande klassesteget avgjer elevane sjølve kva for målform dei skal nytte.*

§ 40 nr. 6 endret annet ledd skal lyde:

Klasse som er oppretta etter deling, kan halde fram på barnesteget så lenge elevtalet ikkje går under 6.

§ 40 nr. 7 skal lyde:

Born i samiske distrikt har rett til å få opplæring i eller på samisk på barnesteget. Departementet kan gjere unntak.

Frå og med sjuande klassesteget avgjer elevane sjølve om dei vil ha samisk som fag. Dei kan òg velje samisk som hovudmål. I båd høve vert dei fritekne for opplæring i ei av dei norske målformene i 8. og 9. klasse.

Opplæring i samisk kan òg bli gitt til elevar med samisk bakgrunn utanom samiske distrikt når tilhøva ligg til rette for det.

Departementet fastset reglar om elevtalet, og avgjer kva som kan reknast som samisk distrikt.

§ 41 skal lyde:

Biskopen og soknepresten eller ein prest *eller kateket* biskopen peikar ut har rett til å høyre på undervisninga i kristendoms-kunnskap og gje råd i saker som gjeld denne undervisninga.

II.

I lov 21. juni 1974 nr. 55 om vidaregåande opplæring skal

§ 19 andre ledd lyde:

Fylkesskolestyret tilsetter etter innstilling fra skoleutvalget personalet i den vidaregåande skole. *Fylkesskolestyret kan opp-*

nevne tilsettingsutvalg og gi det rett til å tilsette personale etter innstilling fra skoleutvalget i nærmere angitte saker. I tilsettingsutvalg skal de tilsatte ha to representanter. Fylkesskolestyret fastsetter hvordan representantene skal velges. Dersom tilsetting foretas av et tilsettingsutvalg, kan et mindretall i utvalget innen møtets avslutning anke vedtak om tilsetting til fylkesskolestyret. Et mindretall i fylkesskolestyret kan innen mø-

tets avslutning anke vedtak om tilsetting fattet av fylkesskolestyret til departementet som kan forkaste anken eller bestemme at den som er foreslått av mindretallet skal tilsettes.

III.

Loven trer i kraft fra det tidspunkt Kongen bestemmer.

Oslo, i kirke- og undervisningskomiteen, den 14. mai 1985.

Reiulf Steen,
leder.

Sveinung Lunde,
ordfører.

Ragnhild Queseth Haarstad,
sekretær.